

פניני יום הכפורים

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל
משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, יום הכפורים תשע"א

פעם אחת בערב יום הכפורים התהלך הבעש"ט הקדוש זיע"א שמח וטוב לב, שאלוהו לשמחה זו מה עושה? שהרי ממה נפשך אם עומדים אנו לפני חריצת דיננו, בוודאי שאין מקום לשמחה, שמה נצא חייבים, ואם השמחה באה כדי להראות שבטוחים אנו שנצא זכאים, הרי יש בכך משום גאווה. נענה הבעש"ט הק' ואמר: ייצא דיננו ביום הדין כפי שייצא, אף על פי כן עלינו להיות מלאי שמחה על עצם הדבר שיש דין ויש יום דין, על כן שמח אני.

כל האוכל ושותה בתשיעי כאילו התענה תשיעי ועשירי (יומא פא)

אם ביום כזה ערב יום הדין הגדול, שבו צריכים להתייצב למשפט ולמסור דין וחשבון על כל המעשים, על כל החטאים והעוונות, יכול יהודי להתיישב אל השולחן ולאכול, רק משום שכך ציוותה התורה, הרי זה בלבד כבר הוא מדרגה גדולה, ועל כך מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי, שכן הדבר הזה מוכיח כי היהודי מלא ביטחון ברבש"ע, שבוודאי ינהג בו בחסד, לפני משורת הדין, ומשום זה בלבד הוא ראוי שימחלו לו את החטאים.

(הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א)

לפני ה' תטהרו

ידוע דעיצומו של יוה"כ מכפר, אבל כ"ז רק אם עשה תשובה מקודם, א"כ מאי הרבותא של "כי ביום הזה יכפר עליכם" וגו', והלא בכל יום שהאדם עושה תשובה הקב"ה מוחל וסולח לו, אלא שישנם עברות שאדם דש בעקביו ואינו יודע וזוכר להתוודות עליהם ולהתחרט כראוי, וזה עיצומו של יום הכפורים מכפר, אפילו שאינו עשה ע"ז תשובה כראוי, וז"ש שימחול אפילו העוונות שהם רק "לפני ה'" – ואינם גלויים לנו "תטהרו" – היינו שהש"ת יטעון וימליץ עבורנו אפילו מה שאין אנו יודעים להתוודות עליהם.

(הרה"ק מראפשיץ זיע"א)

איתא בזוה"ק המתענה בשבת קורעין לו גזר דינו של ע' שנה, לכן בני ישראל אשר מתעניין בשבת שבתון נמחל להם כל העוונות, וכמו שבכל שבת, יום שישי מכין לשבת, כמו כן ערב יום הכפורים מכין התענית של יום הכיפורים.

(שפת אמת)

לפני כל נדרי היה הרה"ק רבי שלום מבעלזא זיע"א רגיל לעורר את הקהל לתשובה בדברים אלה, "שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשיכה, עשרתם, ערבבתם, הדליקו את הנר". ערב שבת עם חשיכה – היינו ערב יוה"כ עם חשיכה שכתוב בו "שבת שבתון הוא לכם", צריך אז האדם לומר שלשה דברים אלה, **עשרתם**, עוד מעט ועברו עשרת ימי תשובה, **ערבתם**, כבר נגמר ערב יוה"כ, **הדליקו את הנר**, כבר הדליקו את הנרות של יום הכפורים, ועדיין לא חזרנו בתשובה, והיה מתייפח בבכי וקורא בקול: חטאתי עויתי פשעתי, וכל הקבל היה גועה בבכי יחד עם רבם ושבים בתשובה שלימה.

וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל

ר"ל שהשי"ת יכפר בעבורו למענו ולמען שמו הגדול שנקרא עלינו, "ובעד ביתו" – היינו עבור מקדש השמים "ובעד כל קהל ישראל" – שיקהלו כל קהל ישראל בעלותם לראות בית המקדש בבנינה כימי עולם וכשנים קדמוניות.

(ישמח משה)

ויאמר ה' סלחתי כדבריך

הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א עלה פעם בשעת כל נדרי, טפח על השולחן, פנה אל הקהל ואמר: הלא יודעים אתם מה שאמרו חז"ל (אבות פ"ו) "כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם". והלא אנו כ"כ צמאים לגאולה, נאמר איפה כולנו דבר בשם אומרו "ויאמר ה' סלחתי כדברך".

כל האוכל ושותה בתשיעי כאילו התענה תשיעי ועשירי (יומא פא) כי לאכול ולשתות לשם שמים יותר קשה מלהתענות לשם שמים.

(מלבי"ם)

כי הנה כחומר כיד היוצר וכו'

מ"חומר" עושים לבנים, בין לארמון ובין לבית הסוהר, כן אנחנו בידך, ממעט בני ישראל שיש לך, יכול אתה רבונו של עולם, להקים לך ארמון נהדר שיהא מפאר את העולם, ואתה יכול אם תרצה, לבנות ממנו בקתה מסכנה ועלובה, הרי זה אותו חומר עצמו, אותן לבנים עצמן.

(הרה"ק רבי זושא מהאניפולי זיע"א)

היום הגדול הנכבד והנורא הזה שהוא זמן שמחת לבנו, כמו כל יו"ט שהם לששון ושמחה מחמת שנעשה בהם ניסים, כמו כן ביוה"כ מובטחים שהקב"ה עושה לנו נס כמו שמובא במדרש, לכפר על כל עוונותינו, וניתוסף היום קדושה יתירה שחל בשבת שהוא יום אורה ונשמה יתירה נר ד' נשמת אדם, שתי אלו יהיו לנו לאורה ושמחה וימליצו בעדנו, כמו שהשבת התפלל בעבור אדם הראשון, וזהו ד' אורי וישעי שזיכנו והחיינו לזמן הזה שתי קדושות הללו שבת ויוה"כ, בשבת אורה וביוה"כ ישמח נפשנו בישועתו, על כן ממי אירא כי יחפרו שוטנינו וכשלו ונפלו.

(מראה יחזקאל)

במוצאי יום הכיפורים בת קול יוצאת מהר חורב לך אכול בשמחה וכו' כי כבר רצה האלוקים את מעשיך פירוש, כי כ"כ נדבק האדם ביוצרו ביום קדוש זה של יום הכיפורים וכמלאך ה' נדמה ונתעלה אז ביותר, עד שקשה לו ואינו יכול להיפרד מיום קדוש כזה, עד שצריך לצאת בת-קול ולהזכירו "לך אכול בשמחה את לחמך" והוא ברוב דביקותו עדיין ממשיך בקדושת היום, סימן הוא שכבר רצה האלוקים את מעשיך ונתקבלה תשובתו.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

גמר חתימה טובה לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ולכל הנלווים אליו ולכל בית ישראל